Vlaams
Parlement

1788 (2018-2019) – Nr. 1
ingediend op 18 december 2018 (2018-2019)

Ontwerp van decreet

houdende de realisatie van kunstopdrachten
voor gebouwen van openbare diensten
en daarmee gelijkgestelde diensten
en van door de overheid
gesubsidieerde inrichtingen,
verenigingen en instellingen
die tot de Vlaamse Gemeenschap
of het Vlaamse Gewest behoren

verzendcode: CUL

INHOUD

Memorie van toelichting 3
Voorontwerp van decreet van 20 juli 2018 13
Advies van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media . 19
Advies van de Strategische Adviesraad voor Welzijn, Gezondheid en Gezin ... 25
Voorontwerp van decreet van 5 oktober 2018..... 29
Advies van de Raad van State 35
Ontwerp van decreet..... 43

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. Algemene toelichting

1. Samenvatting

De decreten van 23 december 1986, ook wel de Percentagedecreten genoemd, houdende de integratie van kunst in overheidsgebouwen, bestaan meer dan dertig jaar en zijn aan een actualisering toe. De toepassing van de decreten vertoont immers een aantal knelpunten die zich manifesteren in een ongelijke invulling door de betrokken actoren. Aan de basis van een actualisering ligt een onderzoek naar een aantal factoren zoals de afbakening van het toepassingsgebied, het creëren van een solide financiële basis, vergroten van de flexibiliteit voor de opdrachtgevers en kunstvormen en als laatste het ondersteunen van de kwaliteit van de artistieke projecten.

Het onderzoekstraject bevestigt de visie dat kunst een meerwaarde betekent voor de leefomgeving en dat de Vlaamse overheid hierin een stimulerende en regelgevende rol moet vervullen. In het evaluatietraject werden beleidsverantwoordelijken, opdrachtgevers, artistiek deskundigen en kunstenaars betrokken. Er bestaat een sterk draagvlak bij de betrokken actoren voor een herziening van het decreet dat inzet op de realisatie van kwaliteitsvolle kunstprojecten in de publieke ruimte en voorziet in een betere begeleiding van opdrachtgevers, ontwerpers en kunstenaars. Deze gedeelde visie vormt de sokkel voor een wijziging van de bestaande decreten door een ontwerp van decreet[1] zonder te raken aan de basisdoelstelling om cultuur en kunst in te schrijven in een bredere maatschappelijke context.

2. Situering

Ons patrimonium maakt deel uit van een lange historische traditie waarin kunstenaars via openbare opdrachten een bijdrage leverden aan onze cultuur. Deze eeuwenoude cultuurgoederen zijn een handelsmerk geworden van Vlaanderen. Ook vandaag blijft de relatie tussen kunst en architectuur actueel en zijn de kunstopdrachten van de 21ste eeuw nog steeds een belangrijk middel voor de verspreiding en beleving van kunst in de openbare ruimte.

Vlaanderen heeft sinds 1986 regelgeving die aan de realisatie van kunstopdrachten bijdraagt en had hierbij toen volgende beleidseffecten voor ogen: kwaliteit verhogen van de architectuur van de openbare besturen, de artistieke mogelijkheden voor de beeldend kunstenaar uitbreiden en het publieksbereik voor de beeldende kunst verhogen. Dertig jaar toepassing van deze regelgeving heeft bijgedragen aan de realisatie van de beleidsdoelstellingen. Vlaanderen heeft een overheidspatrimonium ontwikkeld voor alle geledingen van onze maatschappij. Het democratiserend effect van het decreet, namelijk kunst mogelijk maken in overheidsgebouwen, heeft hier als instrument toe bijgedragen en wil dit ook voor de toekomst bestendigen.

Ondanks de culturele en maatschappelijke meerwaarde wordt het decreet vandaag de dag voornamelijk beschouwd als een financieel instrumentarium met weinig flexibiliteit, 'het Percentagedecreet'. Een hernieuwd decreet moet dan ook, nog meer dan de bestaande decreten, de brug slaan naar andere beleidsdomeinen en bestuursniveaus, en zo het eigenaarschap voor de realisatie van kunstopdrachten verspreiden.

[1] Er wordt gekozen voor één ontwerp van decreet, ter vervanging van de twee decreten van 23 december 1986, omdat het toepassingsgebied van het decreet zowel gemeenschaps- als de gewestaangelegenheden behelst.

3. Historiek

Naar het voorbeeld van Zweden, dat reeds in 1937 de nationale raad voor publieke kunst oprichtte, werden in verscheidene Europese landen regelingen van kracht die voorschreven dat een bepaald percentage van de bouwkosten van openbare projecten aan het realiseren van kunstwerken moest worden besteed. In België zette een regentbesluit (16 oktober 1947, ook wel wet-Masereel genoemd) de eerste stappen in deze richting. Deze beleidsmaatregel had geen dwingend karakter en werkte zonder vaste budgettaire maatstaf.

Pas in de loop van de jaren tachtig volgden in België decretale initiatieven ten gunste van een percentageregeling die vergelijkbaar is met andere Europese landen. In 1986 nam de Vlaamse Raad het initiatief om de decreten houdende de integratie van kunst in overheidsgebouwen (decreten van 23 december 1986) goed te keuren.

In de jaren negentig werden de bevoegdheden verder geregionaliseerd en ontwikkelde Vlaanderen een eigen volwaardige overheidsstructuur. Gelijktijdig groeide ook de financiële autonomie (oprichting van het Gemeentefonds in 1991) van de lokale besturen en verschoof de aandacht voor kunstintegratie naar de eigen en gesubsidieerde gebouwen van de Vlaamse Gemeenschap en van het Vlaamse Gewest. Vanaf 1995 worden er maatregelen getroffen voor het handhaven en het verbreden van de toepassing van de Percentagedecreten. Met de wijziging van decreten van 12 mei 1998 werd het toepassingsgebied van de Percentagedecreten uitgebreid met het integreren van kunst in gebouwen waarvoor de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest een huurkoopcontract, leasingcontract of huurcontract van 25 jaar of langer mee afsluit.

Op initiatief van de Vlaamse minister bevoegd voor de huisvesting van de Vlaamse ambtenaren werkten de Kunstcel en de eerste Vlaams Bouwmeester vanaf 1999 samen aan een visie omtrent kunst in overheidsgebouwen. Het begrip kunstintegratie werd gaandeweg vervangen door de term 'Kunst in Opdracht'. Ook ontstond het inzicht dat er nood is aan een professionele begeleiding van kunstopdrachten en aan een beleidsondersteunende visie inzake Kunst in Opdracht. In 2015 werd de Kunstcel ondergebracht bij het Departement Cultuur, Jeugd en Media. Deze beslissing van de Vlaamse Regering zorgt voor een inbedding van de materie Kunst in Opdracht in het beleidsveld Cultuur.

In de beleidsnota Cultuur 2014-2019 (*Parl.St.* Vl.Parl. 2014-15, nr. 126/1) werd bij de strategische doelstelling 'Ondernemerschap, alternatieve financieringsvormen en professionalisering in de culturele sector stimuleren' als één van de operationele doelstellingen het professionaliseren van het opdrachtgeverschap voor kunst in de publieke ruimte vooropgesteld.[2] Vanaf 2016, het jaar van de inkanteling van

[2] OD 5 'Het opdrachtgeverschap voor kunst in de publieke ruimte professionaliseren':
"Kunst in de publieke ruimte is bij uitstek een zeer democratische cultuurvorm. Denk maar aan de vertrouwde beelden in het park, monumenten of bijzondere ingrepen op pleinen, maar ook aan tijdelijke ingrepen, openluchtfestivals, performances en videokunst in publieke gebouwen.
De opdrachtgever kan een kunstenorganisatie zijn, maar ook een lokaal bestuur of een private bouwprojectontwikkelaar die minder of niet vertrouwd is met (de mogelijkheden van) kunst. Kunst in opdracht in de publieke ruimte is een complex verhaal dat om specifieke vormen van ondernemerschap vraagt die rekening houden met de artistieke context. Kunst komt in een publieke of private niet-kunstenomgeving terecht en dit vraagt professionele bemiddeling om een, zowel voor de opdrachtgever als voor kunstenaar, gewenst resultaat te bekomen. Er is dan ook een grote en groeiende vraag naar duidelijke informatie en begeleiding vanuit allerhande opdrachtgevers die niet vertrouwd zijn met de kunstensector.
Met het oog op innovatie en onderscheidende kunst in de publieke ruimte wil ik het opdrachtgeverschap rond kunst in publieke ruimte professionaliseren. Ik zal onderzoeken op welke wijze informatie, kennisdeling en dienstverlening gecentraliseerd en publiek toegankelijk gemaakt kunnen worden.".

de Kunstcel bij Departement Cultuur, Jeugd en Media, wordt de positionering en de taakstelling van de Kunstcel aan de beleidsbrieven toegevoegd. De beleidsbrief Cultuur 2016-2017 (*Parl.St.* Vl.Parl. 2016-17, nr. 933/1) vermeldt de aanbesteding van een onderzoek naar dertig jaar toepassing van de decreten en dit in functie van de evaluatie ervan. Voorafgaand aan deze externe onderzoeksopdracht onderzocht de Kunstcel op basis van feiten en cijfers zowel vanuit artistiek perspectief als door de bril van de opdrachtgever de impact van de decreten. De aankondiging van een wijziging van de Percentagedecreten werd in de beleidsbrief Cultuur 2017-2018 (*Parl.St.* Vl.Parl. 2017-18, nr. 1340/1) opgenomen.

Los van deze opbouwende evolutie en positionering van Kunst in Opdracht bleek immers dat de decreten na dertig jaar aan een herziening toe zijn. Een evaluatie is nodig omdat er een discrepantie is in de toepassing van de decreten bij de verschillende beleidsdomeinen. Vooral de Welzijnssector en de Huisvesting van de Ambtenaren hielden zich aan de decreten door de beleidsmaatregelen van de Vlaams minister ter zake. Ook worden er verschillende interpretaties over het toepassen van de decreten vastgesteld. Daarnaast is de terminologie verouderd en zijn de bedragen niet meer actueel. Tevens dreigen zowel de veranderende bouwpraktijk, de dienstverlening van de Vlaamse overheid als de wijzigende financieringsmechanismen de toepassing van de decreten uit te hollen. Ten slotte is er een groot verschil in artistieke invulling zowel op het niveau van de selectieprocedures en -methodes als het werken met het aanbod van een steeds verder evoluerende professionele artistieke kunstpraktijk.

4. Inhoud

In het najaar van 2016 werd door een extern onderzoeksteam een doorlichting van de Percentagedecreten georganiseerd en werd een dwarsdoorsnede van betrokken actoren (vertegenwoordigers uit de beleidsdomeinen, opdrachtgevers, artistiek deskundigen en kunstenaars) geconsulteerd over de werking van de dertig jaar oude decreten.

Uit het evaluatietraject bleek dat er bij een brede groep van betrokken actoren een gemeenschappelijke grond bestond, met name dat de aanwezigheid van kunst de kwaliteit van de leefomgeving kan verhogen en dat de Vlaamse overheid een ondersteunende en regelgevende rol moet opnemen met betrekking tot de realisatie van kunst in de openbare ruimte omdat dit tot de culturele verantwoordelijkheid van de Vlaamse overheid behoort en aansluit bij haar voorbeeldfunctie.

Tevens werden bij een brede groep betrokken actoren een aantal te remediëren knelpunten gedetecteerd.

Met het vervolgtraject in het najaar van 2017 werden de knelpunten getoetst aan de verwachtingen van de beleidsdomeinen die de decreten implementeren en vervolgens geplaatst tegenover de visie van het kunstenveld dat invulling geeft aan de artistieke ambities van de decreten. De knelpunten werden hertaald naar vijf bouwstenen voor een actualisering van de decreten. Een stapsgewijze gemeenschappelijke gespreksronde over deze vijf bouwstenen mondde uit in een voorstel tot wijziging van de decreten.

De voorgestelde actualisering van de decreten wijzigt niets aan de basisdoelstelling om cultuur en kunst in te schrijven in een bredere maatschappelijke context. Het is net de wisselwerking tussen de intrinsieke waarde van kunst en de impact van kunst op zijn omgeving die zorgen voor een verrijking van de openbare ruimte en een emancipatorisch effect bij de burger. Bij elke kunstopdracht die vanuit de decreten wordt gerealiseerd, worden immers actoren betrokken die doorgaans niet in contact komen met hedendaagse kunst zoals die wordt gepresenteerd in een museale context.

De resultaten van het evaluatietraject dat liep van het najaar van 2016 tot het najaar van 2017, raken niet aan de essentie van de decreten van 23 december 1986. Deze decreten waren daarenboven door hun eenvoud makkelijk hanteerbaar en inzetbaar. Ten behoeve van de leesbaarheid wordt echter gekozen voor het vervangen van de huidige decreten en regelt het nieuwe ontwerp van decreet de realisatie van kunstopdrachten voor de gebouwen die zowel tot de Vlaamse Gemeenschap als het Vlaamse Gewest behoren. Daarom wordt een ontwerp van decreet voorgesteld waarbij de bestaande decreten worden opgeheven.

De knelpunten en onduidelijkheden werden door het evaluatietraject omgezet in vijf te actualiseren bouwstenen. De vijf bouwstenen zijn:
- in de eerste plaats is een gerichte afbakening van het toepassingsgebied vereist. Een aantal termen en begrippen in de bestaande decreten werden de voorbije jaren verschillend geïnterpreteerd of dreigen voor de toekomst het decreet uit te hollen en leidden tot een ongelijkmatige toepassing van het decreet. Het betreft duiding bij de draagwijdte van 'verbouwing'; de graad van publieke toegankelijkheid van de gebouwen; aanpassing van de terminologie; de hoogte van de minimumdrempel en een toekomstgerichte herformulering van de scope van publieke opdrachtgevers;
- als tweede bouwsteen wordt er gesleuteld aan een actualisering van de percentages en de gedateerde bedragen;
- een derde actualisering zet in op het mogelijk maken van een breed spectrum van kunstvormen uit de professionele hedendaagse en evoluerende kunstpraktijk;
- de vierde bouwsteen gaat in op de nood bij de opdrachtgevers om meer flexibiliteit in te bouwen voor de inzet van kunst en middelen in hun patrimonium;
- de vijfde en laatste bouwsteen behelst een betere begeleiding van Kunst in Opdracht en de behoefte aan een professioneel werkkader dat zowel opdrachtgevers, ontwerpers, deskundigen als kunstenaars helderheid biedt in de materie Kunst in Opdracht.

Het remediëren van de knelpunten door het aanpassen van de bovenvermelde bouwstenen beoogt in eerste instantie een gelijkwaardige invulling en uniforme toepassing van het decreet over alle betrokken beleidsdomeinen heen en het stimuleren en bevorderen van de realisatie van kwaliteitsvolle kunstopdrachten in publiek toegankelijke gebouwen. Het aanreiken van een professioneel werkkader voor Kunst in Opdracht bevordert, naast het eenvoudig en bondig karakter van het decreet, de helderheid, de eenduidigheid en de voortzetting en invulling van het regelgevend kader voor Kunst in Opdracht.

5. Advies van de Raad van State en strategische adviesraden

5.1. Adviezen van de strategische adviesraden

Er werd advies ingewonnen van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC) op 11 september 2018 en van de Strategische Adviesraad voor het Welzijns-, Gezondheids- en Gezinsbeleid (SAR WGG) op 17 september 2018. De adviezen geven geen aanleiding tot het aanpassen van de door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst van het voorontwerp van decreet en de memorie van toelichting.

Uit het advies van de SARC blijkt een grote tevredenheid met het voorbereidende traject dat gezien kan worden als een voorbeeld van hoe de overheid samen met actoren en stakeholders kan werken aan een verbeterde regelgeving. Hij vindt het positief dat vrijwel alle beleidsdomeinen zich achter de doelstellingen en de principes van het voorontwerp van decreet scharen. De SARC onderstreept tevens het belang van het ondersteunen van bouwheren en vraagt dat er vanuit Vlaanderen zorg besteed wordt aan het stimuleren van een kwalitatief traject.

De SAR WGG onderschrijft in zijn advies het oordeel dat kunst kan bijdragen tot het welbevinden van mensen, ook als ze zorgbehoevend zijn of nood hebben aan ondersteuning. Het installeren van kunstwerken in openbare gebouwen kan zo kunst dichter bij de mensen brengen. De Raad onderschrijft ook de nood aan een actualisatie van het decreet en erkent dat belangrijke wijzigingen werden aangebracht die een positieve impact hebben op het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

Er wordt akte genomen van het standpunt van de SAR WGG dat de Vlaamse overheid, samen met de actoren in welzijn, volksgezondheid en gezin, de beschikbare budgetten in de eerste plaats moet inzetten voor het leveren van kwaliteitsvolle zorg en ondersteuning. Het voorontwerp van decreet spreekt deze zienswijze in elk geval niet tegen en wil net door kunst in de publieke ruimte te brengen, het kwaliteitsaspect ondersteunen. Bovendien bleek uit het evaluatietraject dat er geen draagvlak is voor het wijzigen van het financieringsmechanisme noch voor het overschakelen naar een alternatieve financieringsvorm door bijvoorbeeld te werken met een aanvullend fonds zoals in Zweden en Denemarken het geval is. Volledigheidshalve dient vermeld te worden dat in Europa het werken met een percentageregeling veelvuldig gebruikt wordt.

5.2. Advies van de Raad van State

De Raad van State verleende zijn advies nr. 64392 op 28 november 2018.

Punt 4.1 van het advies

De Raad van State merkt op dat de verplichting van de ontworpen regeling in verband met de financiering van kunstopdrachten op basis van een bepaald percentage van de bouwkosten beter tot uiting komt indien de inleidende zin van paragraaf 1, eerste lid, in artikel 3 aangepast worden. De Raad van State suggereert om de tekst als volgt aan te passen: "De rechtspersoon moet een bepaald percentage van de bouwkosten besteden aan de financiering van kunstopdrachten volgens de hiernavolgende schaal.". Deze suggestie wordt gevolgd.

Punt 4.2 van het advies

De Raad van State suggereert om in artikel 3, §1, derde lid, het woord "voorheen" te vervangen door de woorden "voor de transformatie of herbestemming". Deze suggestie wordt overgenomen met de volgende aanpassing: "voor de oprichting, transformatie of herbestemming". Met deze aanpassing wordt duidelijker gemaakt dat conform de visie van het decreet ook nieuwe gebouwen op een site waar voorheen geen onderwijs- of sportfunctie aanwezig was onder de verplichting vallen.

Punten 5.1 tot 5.3 van het advies

De Raad van State merkt op dat artikel 4 ertoe strekt om het toepassingsgebied van de ontworpen financieringsregeling te beperken. Volgens de Raad van State spoort de definitie van 'publiek toegankelijk gebouw' in artikel 2, 3°, niet volledig met de verduidelijking in de memorie van toelichting. Daarnaast suggereert de Raad van State om het ontworpen artikel 4 te integreren in een vierde lid dat aan het ontworpen artikel 3, §1, wordt toegevoegd. De Raad van State stelt daartoe de volgende tekst voor: "Het eerste lid is niet van toepassing wanneer de bouwkosten minder dan 500.000 euro bedragen. Het is eveneens niet van toepassing wanneer het gebouw enkel toegankelijk is voor overheidspersoneel of een louter privatief gebruik kent.". Deze suggestie wordt gevolgd mits een lichte aanpassing: "Het eerste lid is niet van toepassing wanneer de bouwkosten maximaal 500.000 euro bedragen. Het is eveneens niet van toepassing wanneer het gebouw enkel toegankelijk is voor overheidspersoneel of een louter privatief gebruik kent.". Door het

woord 'minder' te vervangen door 'maximaal' in de door de Raad van State gesuggereerde tekst blijft de bepaling bij de oorspronkelijke afspraak van een vrijstelling toe te kennen tot en met 500.000 euro.

B. Commentaar bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 2

Dit artikel definieert de specifieke terminologie die zowel in binnen- als buitenland wordt gehanteerd en dit ten behoeve van een uniforme toepassing en het onderscheid tussen de begrippen 'kunstopdracht' en 'Kunst in Opdracht' te duiden.

De introductie van de termen 'Kunst in Opdracht' en 'kunstopdrachten' komt tevens tegemoet aan de eerste en de derde bouwsteen om het begrip 'kunst' in de brede betekenis van het woord genuanceerd aan bod te laten komen.

Het formuleren van een visie en specifieke motieven voor de realisatie van een 'kunstopdracht' kunnen, meer dan bij een klassieke 'kunstintegratie', zowel de opdrachtgever als de kunstenaar uitdagen en doen nadenken over hun maatschappelijke rol en culturele verantwoordelijkheid. De artistieke keuzes die hieruit voortvloeien, leiden tot een gevarieerd artistiek patrimonium, nieuwe opdrachtmodellen, nieuwe en meer interdisciplinaire samenwerkingen, en een gevarieerdere interactie tussen kunst en context in de brede betekenis van het woord. Opdrachtgever, ontwerper en kunstenaar kunnen elk vanuit hun rol naargelang de opdrachtsituatie, het intrinsiek karakter van een 'kunstopdracht' kracht bijzetten en de positie van het kunstwerk en zijn autonomiegraad mee bepalen. Hierdoor creëren ze een uitdagende omgeving waar het proces intrinsiek verbonden is met het resultaat. Niet alleen het cultureel opzet van het decreet wordt hiermee in de verf gezet; ook wordt met deze term het belang en de vertegenwoordiging van de opdrachtgever als maatschappelijke speler extra verduidelijkt en benadrukt.

Om de realisatie van een kunstopdracht, zoals verder in artikel 6 aan bod komt, tot een goed einde te brengen hebben de opdrachtgever, de ontwerper en kunstenaar van bij aanvang van het proces professionele ondersteuning nodig. De term 'Kunst in Opdracht' verwijst naar het proces waarbij zowel voor de voorbereiding, de selectie, het realisatietraject, de productie als na realisatie ook nog voor de nazorg alle betrokken actoren een beroep kunnen doen op een professionele omkadering waarbij specifieke expertise en kennis van derden ter beschikking wordt gesteld. De standaarden van het proces zijn terug te vinden in artikel 5.

Artikel 3

Het tweede lid van paragraaf 1 geeft aan dat publieke rechtspersonen die geheel ten laste van de begroting van de Vlaamse overheid een gebouw oprichten, transformeren of herbestemmen het decreet moeten toepassen. De beleidsdomeinen Onderwijs en Sport worden van deze verplichting uitgesloten met uitzondering voor de gebouwen waar voor de oprichting, transformatie of herbestemming de onderwijs- of sportfunctie niet aanwezig was.

Het tweede lid van paragraaf 1 van dit artikel werkt ook de ongelijkheid voor private en publieke rechtspersonen weg die in de decreten van 23 december 1986 zat en legt de lat voor beiden gelijk op minstens 30 percent subsidies van de bouwkost ten laste van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest. Deze aanpassing moet vermijden dat twee identieke bouwprojecten die

exact hetzelfde subsidiebedrag ontvangen anders behandeld worden omwille van de beheersstructuur (bijvoorbeeld een kinderdagverblijf gebouwd door private instelling of een publieke instelling). Tevens wordt in dit lid aangegeven dat het kan gaan om een eenmalige of recurrente uitbetaling van een subsidie. Dit om de evolutie in nieuwe financieringsmechanismen in de subsidiëring toekomstbestendig te maken. De persoonsgebonden financiering, van toepassing in de welzijnssector, en enkel in het geval de kostprijs voor infrastructuur wordt verrekend aan de gebruiker, wordt niet beschouwd als een recurrente subsidie. Het decreet is dan ook niet van toepassing op deze financieringsvorm.

Sinds 1986 is niet alleen de publieke bouwpraktijk in Vlaanderen enorm veranderd, ook de dienstverlening van de Vlaamse overheid en de aard van de bouwprojecten en de financiering ervan zijn sterk geëvolueerd. Met de zinsnede "Iedere publieke of private rechtspersoon die voor een langdurige terbeschikkingstelling van een gebouw dat in overleg met de rechtspersoon wordt opgericht of herbestemd, een vergoeding ontvangt ten laste van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest" wordt getracht de grote verscheidenheid aan financieringsvormen (lange termijnhuur, pps, huurkoop, leasing enzovoort) te omvatten. Het ontwerp van decreet wordt hierdoor toekomstbestendig gemaakt voor de ontwikkeling van nieuwe financieringsvormen in de vastgoedsector. In het geval van een pps-project wordt als basis voor de berekening van het kunstbudget, het bouwbudget genomen dat verwerkt is in het dossier van de bouwheer.

Gebouwen die door een rechtspersoon op lange termijn gehuurd worden conform de toepasselijke huurwetgeving, vallen niet onder het toepassingsgebied van het decreet. Er is tevens meer duidelijkheid nodig over de aard van de bouwprojecten die aanleiding geven voor een kunstopdracht. De termen 'transformatie en herbestemming' in plaats van 'renovatie' benadrukken dat het strategisch gaat om bouwprojecten waar de realisatie van een kunstopdracht het meest relevant is. Het decreet richt zich met andere woorden op ingrijpende renovatie- en herbestemmingsprojecten. Grondig onderhoud van gebouwen (zoals bijvoorbeeld de vervanging van ramen, herstellen van daken enzovoort) of klimatologische renovaties vallen niet onder het toepassingsgebied van het decreet.

Een actualisering van de percentregeling vertrekt vanuit een aanpassing van zowel de percentages als de bedragen. De combinatie van het aanpassen van de percentages en de bedragen is een evenwichtsoefening tussen de bekommernissen omtrent de financiering van zowel kleine als grote kunstopdrachten en de ambities vanuit het kunstenveld. De oefening streeft naar het genereren van werkbare kunstbudgetten voor de realisatie van kwaliteitsvolle kunstopdrachten. De ingebouwde degressiviteit van de bestaande percentageregel wordt als positief beschouwd omdat dit de kunstbudgetten meer in verhouding brengt tot de grootteorde van de bouwkost.

Deze werkwijze komt tegemoet aan de vraag het decreet realistisch en toepasbaar te maken in alle betrokken beleidsdomeinen. Het is immers belangrijk een evenwicht te vinden tussen de mogelijkheden van de beleidsdomeinen en de verwachtingen omtrent werkbare en redelijke kunstbudgetten van het kunstenveld. De combinatie van het aanpassen van de percentages en de bedragen is immers ingegeven vanuit de praktijkervaring, meer bepaald de correcte inschatting van werkbare kunstbudgetten voor de realisatie van kwalitatieve kunstopdrachten met voldoende culturele uitstraling. Het decreet geeft op basis van een bouwbudget minimaal aan wat een opdrachtgever aan kunst besteedt. Elke opdrachtgever is vrij om in relatie tot zijn ambities en cultureel profiel dit vooropgestelde budget uiteraard op te trekken.

De basis voor het berekenen van het definitieve kunstbudget vormt de 'bouwkost' die ten laste ligt bij de bouwheer. Hiervoor wordt de door de architect geraamde

bouwkost van het vergunde bouwproject als basis gehanteerd. Een kunstopdracht kan in een vroeg stadium van het bouwproject geformuleerd worden, maar de berekening van het definitieve kunstbudget vindt op een vast moment plaats en dient dus niet in elke fase van het bouwproject opnieuw berekend te worden.

De voorgestelde verhoging van de minimumdrempel komt tegemoet aan de wens om kunstopdrachten enkel te verplichten in bouwprojecten van een zekere omvang, met voldoende omkadering voor de opvolging en een voldoende groot kunstbudget. Het optrekken van de minimumdrempel geeft de ondergrens aan van een werkbaar kunstbudget voor kleine projecten.

Het beperken van de percentageregeling tot gebouwen met een publiek toegankelijk karakter, en dus niet enkel voor overheidspersoneel bestemd zijn of een louter privatief gebruik kennen, ondersteunt het belang van de realisatie van kunstopdrachten. De verduidelijking dat het decreet niet van toepassing is wanneer het gebouw enkel toegankelijk is voor overheidspersoneel of een louter privatief gebruik kent, zet in op de essentie van kunst, om op een plek of in een specifieke context, een relatie aan te gaan met het publiek. Dit wil niet zeggen dat de gebouwen moeten worden opengesteld voor een breed publiek, maar dat publiek toegankelijke gebouwen in grote mate eveneens een relatie aangaan met een brede groep van gebruikers en/of publiek. Het toepassingsgebied kan onder meer omvatten: schoolgebouwen, sporthallen, administratieve centra, cultuurinstellingen, ziekenhuizen, zorginstellingen enzovoort. Vallen niet onder het toepassingsgebied: gebouwen zoals bijvoorbeeld technische installaties die enkel toegankelijk zijn voor overheidspersoneel of gebouwen met een louter privatief gebruik.

Als monument beschermde gebouwen kunnen eveneens voorwerp zijn van een realisatie van een kunstopdracht en behoren dus tot het toepassingsgebied van het decreet. De toegekende erfgoedpremies en -subsidies voor een als monument beschermd gebouw mogen niet bij de toegekende subsidies voor de bouw van bijvoorbeeld een woon- en zorgcentrum of een schoolgebouw gevoegd worden. Het is immers niet de bedoeling dat door de erfgoedpremies en -subsidies de drempel van 30 procent subsidies voor de subsidieontvangende opdrachtgever bereikt wordt. Erfgoedpremies en -subsidies worden verleend om opdrachtgevers van een beschermd gebouw te helpen bij de restauratie of herbestemming ervan en dragen hiermee bij aan een gelijke behandeling van beschermde en niet-beschermde gebouwen.

Artikel 4

Dit artikel speelt in op de vraag naar meer flexibiliteit voor alle rechtspersonen zoals vermeld in het tweede lid van artikel 3 en komt tegemoet aan de wens van opdrachtgevers met een divers patrimonium of meerdere bouwprojecten om de financiële middelen in te zetten in die projecten waar de realisatie van Kunst in Opdracht het meest relevant wordt geacht. De opdrachtgevers gebruiken de documenten verbonden aan de realisatie van een masterplan of meerjarenplan om te garanderen dat de middelen voor Kunst in Opdracht in een concreet bouwproject gebundeld worden en effectief leiden tot de realisatie van een kunstopdracht. Zoals aangegeven in artikel 6 zal de Vlaamse Regering maatregelen nemen om de doorstroming van deze informatie te faciliteren.

Artikel 5

De verruiming van de mogelijke kunstvormen komt tegemoet aan de evoluties binnen de hedendaagse kunstpraktijk. De hedendaagse kunstpraktijk evolueert voortdurend en is verruimd van de creatie van louter materiële artefacten naar ook niet-materiële projecten en efemere interventies. Bij de realisatie van kunstopdrachten komen ook meer en meer participatieve cocreatieprocessen aan bod. Kunstenaars

bedienen zich daarenboven van zeer diverse media en maken in hun artistieke praktijk crossovers met andere disciplines en domeinen. De louter toegepaste kunsten en architectuur worden uitgesloten, maar crossovers zoals het realiseren van een kunstopdracht in het architecturaal concept van een gebouw zijn wel mogelijk.

Een nieuw decreet biedt tevens voor alle rechtspersonen zoals vermeld in het tweede lid van artikel 3 de opportuniteit concrete afspraken te integreren met betrekking tot het werkkader van een kunstopdracht. Het opnemen van de volgende elementen in documenten verbonden aan het bouwproject komt tegemoet aan de noden van zowel bouwheren als kunstenaars, doch met maximale vrijheid voor de betrokken actoren, om deze afspraken zelf naar wens in te vullen. Het opnemen van intenties en afspraken in de formele documenten die met het bouwproject te maken hebben voor de aanvang van de bouwwerken, zal alle betrokken actoren stimuleren om in een vroege fase te reflecteren over de invulling van een kunstopdracht.

1° Het 'kunstbudget' is inclusief het honorarium van de kunstenaar, de productiekosten en de kosten verbonden aan de professionele begeleiding.

2° De procedure, werkwijze en mogelijke samenwerkingen tussen opdrachtgever, ontwerper, kunstenaar of zelfs gebruikers en toekomstige passanten, verschillen sterk naargelang de opdrachtsituatie en de context. Een grondige analyse hiervan en ontwikkelen van visie omtrent de aanpak zijn dan ook van groot belang als voorwaarde om tot goede uitgangspunten te komen voor het creëren van ruimte voor kunst in een bouwproject. Hierbij kan het belangrijk zijn van bij aanvang bewust te zijn van wat er artistiek als mogelijkheden bestaan om een duurzame kunstopdracht te realiseren.

3° De gradaties aan duurzame output op de locatie zijn zo breed als er artistieke uitdrukkingsvormen bestaan. Het is niet evident en ook niet nodig om dit bij de start van een kunstopdracht reeds te concretiseren maar wel om zich van de mogelijkheden bewust te zijn en aan te geven wat de verwachtingen zijn. Hierbij kan een opdrachtgever zich laten adviseren en bijstaan in het aanreiken van het brede palet aan mogelijkheden en hierdoor de voorwaarde creëren en aanzet geven voor een unieke realisatie die zijn verbeelding en die van het toekomstige publiek overstijgt.

4° Zowel bij de formulering van de kunstopdracht als bij de selectie van een artistiek basisconcept, als bij de opvolging van de realisatie, is het belangrijk stil te staan bij en zich bewust te zijn van de levensduur van een artistieke ingreep, en die te relateren aan de voorziene levenscyclus van het gebouw. Hoe oud een kunstwerk uiteindelijk wordt, daar hebben ook externe factoren een invloed op. Het voortbestaan van een kunstwerk is een kwestie van cultuur en die laat zich niet altijd door contracten voorspellen. Belangrijk is om de juiste voorwaarden te scheppen opdat het als kunstwerk kan gedijen en er als een goede huisvader zorg voor te dragen.

5° Maar bij elke kunstopdracht kan er op voorhand nagedacht worden over de consequenties naar onderhoud toe, dit naar analogie van gebouwen, te voorzien in afspraken omtrent behoud en beheer en hiervoor de nodige onderhoudsbudgetten te voorzien. De onderhoudsbudgetten zijn niet inbegrepen in het kunstbudget.

Artikel 6

Bij elke kunstopdracht zoals dit vanuit het decreet wordt gerealiseerd, worden actoren betrokken die in normale omstandigheden niet in aanraking komen met de processen die tot de creatie van een kunstwerk leiden. De creatie van goede

praktijkvoorbeelden kan ook niet enkel afhangen van de subjectiviteit van actoren. Elke afzonderlijke kunstopdracht maakt deel uit van een groter artistiek patrimonium. De overheidsmiddelen die hierin worden geïnvesteerd dienen de individuele voorkeur te overstijgen zodat zij de collectiviteit gaan toebehoren. Het behoort tot de maatschappelijke taak van de opdrachtgever om de keuzes die hij tijdens het proces maakt te kunnen verantwoorden. Het aanreiken van een professioneel begeleidingskader voor opdrachtgevers is bijgevolg bijzonder belangrijk om de transparantie van de materie in de hand te werken en een effectievere en efficiëntere toepassing van het decreet in de hand te werken.

De nood aan een betere begeleiding van de bouwheren en kunstenaars voor de realisatie van kunstopdrachten wordt in het evaluatietraject breed onderschreven door alle betrokken actoren. Het aanbieden van eerstelijnsadvies, het stimuleren en sensibiliseren van opdrachtgevers tot het realiseren van kwaliteitsvolle kunstopdrachten, wordt door alle betrokken actoren beschouwd als een minimum-engagement van de Vlaamse overheid.

Artikel 7

De bedragen, vermeld in het decreet, volgen de ABEX-index (ABEX: Associatie van Belgische Experten) die in de bouwsector als basis gehanteerd wordt.

Om meer duidelijkheid te verlenen omtrent de bedragen, vermeld in het decreet, wordt meegegeven dat dit naar analogie van de gebruiken in de bouwsector bedragen zijn exclusief de belasting op de toegevoegde waarde. De belasting op de toegevoegde waarde van kunstwerken kan daarenboven naargelang de aard en realisatie van het kunstwerk verschillend zijn.

Artikel 8

Met dit artikel worden de decreten van 23 december 1986 opgeheven, daar een loutere wijziging van de decreten de gebruiksvriendelijkheid en leesbaarheid ervan zou tenietdoen. De principes en maatschappelijke intenties van deze decreten blijven voor dit decreet echter wel het uitgangspunt.

Artikel 9

Vanaf de inwerkingtreding van dit decreet vallen bouwwerken die nog geen aanvraag tot bouwvergunning hebben ingediend onder de bepalingen van dit decreet. Voor alle bouwwerken die reeds een aanvraag tot bouwvergunning hebben ingediend vóór de inwerkingtreding van het decreet, gelden de bepalingen van de decreten van 23 december 1986. Dit principe geldt als overgangsmaatregel.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Cultuur, Jeugd, Media en Brussel,

Sven GATZ

VOORONTWERP VAN DECREET
van 20 juli 2018

Vlaamse Regering

Voorontwerp van decreet houdende de realisatie van kunstopdrachten voor gebouwen van openbare diensten en daarmee gelijkgestelde diensten en van door de overheid gesubsidieerde inrichtingen, verenigingen en instellingen die tot de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest behoren

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid.

Art. 2. In dit decreet wordt verstaan onder:
1° Kunst in Opdracht: de professionele omkadering ter ondersteuning van het proces dat een opdrachtgever start om een kunstopdracht te realiseren;
2° kunstopdracht: de realisatie van een kunstwerk op verzoek van een opdrachtgever voor een specifieke context door een levende kunstenaar met een professionele kunstpraktijk;
3° publiek toegankelijk gebouw: een gebouw waar burgers, bedrijven en maatschappelijke instellingen toegang tot hebben ongeacht of deze toegang voortdurend, periodiek of occasioneel verleend wordt.

Art. 3. §1. De financiering van de kunstopdrachten gebeurt op basis van percentages toegepast op de volgende schijven van de bouwkosten:
1° 1,5% voor de schijf die lager is dan of gelijk is aan 1.000.000 euro;
2° 1% voor de schijf die hoger is dan 1.000.000 euro en lager is dan of gelijk is aan 3.000.000 euro;
3° 0,5% voor de schijf die hoger is dan 3.000.000 euro en lager is dan of gelijk is aan 100.000.000 euro;
4° 0,25% voor de schijf die hoger is dan 100.000.000 euro.

Het eerste lid is van toepassing op:
1° iedere publieke rechtspersoon die geheel ten laste van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest een gebouw opricht, transformeert of herbestemt;
2° iedere publieke of private rechtspersoon die vanaf een subsidie van 30% van de bouwkost, in de vorm van een eenmalige of recurrente uitbetaling, ten

laste van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest een gebouw opricht, transformeert of herbestemt, met uitzondering wanneer de kostprijs van de infrastructuur wordt verrekend aan de gebruiker;

3° iedere publieke of private rechtspersoon die voor een langdurige terbeschikkingstelling van een gebouw dat in overleg met de rechtspersoon wordt opgericht, getransformeerd of herbestemd een vergoeding ten laste van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest ontvangt.

In afwijking van het tweede lid geldt voor de beleidsdomeinen Onderwijs en Sport de verplichting van het eerste lid enkel voor gebouwen waar voorheen de onderwijsfunctie of sportfunctie niet aanwezig was.

§2. Voor de berekening van de 30% subsidie, zoals vermeld in §1, tweede lid, 2°, worden de premies en subsidies die toegekend zijn volgens de onroerend erfgoedregeling, niet in rekening gebracht om het aandeel ten laste van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest te bepalen.

§3. De Vlaamse Regering kan in het kader van Kunst in Opdracht per sector in functie van de gehanteerde financierings- en subsidiemechanismen regels uitwerken om het kunstbudget vast te stellen.

Art. 4. Artikel 3 is van toepassing voor alle publiek toegankelijke gebouwen als de bouwkosten meer dan 500.000 euro bedragen.

Art. 5. Iedere rechtspersoon als vermeld in artikel 3,§1, tweede lid, kan in het kader van een masterplan of meerjarenplan de middelen van afzonderlijke kunstopdrachten bundelen teneinde deze te besteden binnen een vooraf bepaalde termijn die uiterlijk afloopt als de uitvoering van het masterplan of meerjarenplan beëindigd is. In dat geval zullen deze rechtspersonen in de documenten verbonden aan de realisatie van een masterplan of meerjarenplan garanderen dat de gebundelde middelen besteed worden aan Kunst in Opdracht.

Art. 6. De kunstopdracht wordt specifiek voor de context, het publiek toegankelijk gebouw, de infrastructuur of de omgeving geconcipieerd. Voor de start van de bouwwerken worden door iedere rechtspersoon als vermeld in artikel 3,§1, tweede lid, de volgende elementen in het kader van Kunst in Opdracht in de documenten verbonden aan het bouwproject opgenomen :

1° het kunstbudget;
2° de werkwijze en de samenwerkingsverbanden voor de kunstopdracht;
3° de verwachtingen over de duurzame output op de locatie;
4° de levenscyclus van het kunstwerk;
5° de nazorg.

Art. 7. De Vlaamse Regering zorgt voor de expertiseopbouw, de kennis- en informatiedeling en de uitbouw van samenwerkingsverbanden voor de ondersteuning van de activiteiten op het vlak van Kunst in Opdracht.

Art. 8. Op de bedragen, vermeld in dit decreet, is de ABEX-index van toepassing.

Alle bedragen, vermeld in dit decreet, zijn exclusief de belasting over de toegevoegde waarde.

Art. 9. De volgende regelingen worden opgeheven:

1° het decreet van 23 december 1986 houdende integratie van kunstwerken in gebouwen van openbare diensten en daarmee gelijkgestelde diensten en van door

de overheid gesubsidieerde inrichtingen, verenigingen en instellingen die tot de Vlaamse Gemeenschap behoren, gewijzigd bij het decreet van 12 mei 1998;
2° het decreet van 23 december 1986 houdende integratie van kunstwerken in gebouwen van openbare diensten en daarmee gelijkgestelde diensten en van door de overheid gesubsidieerde inrichtingen, verenigingen en instellingen die tot het Vlaams Gewest behoren, gewijzigd bij het decreet van 12 mei 1998.

Art. 10. Dit decreet is van toepassing op de bouwwerken waarvoor een aanvraag tot bouwvergunning is ingediend vanaf de datum van de inwerkingtreding ervan.

De decreten, vermeld in artikel 9, blijven van toepassing op de bouwwerken waarvoor de aanvraag tot bouwvergunning is ingediend vóór de datum van de inwerkingtreding van dit decreet.

Brussel, ... (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel,

Sven GATZ

ADVIES VAN DE STRATEGISCHE ADVIESRAAD VOOR CULTUUR, JEUGD, SPORT EN MEDIA

Vlaamse overheid

SARC
Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

Advies

Algemene Raad
11 september 2018

Advies bij het voorontwerp van decreet houdende de realisatie van kunstopdrachten voor gebouwen van openbare diensten en daarmee gelijkgestelde diensten en van door de overheid gesubsidieerde inrichtingen, verenigingen en instellingen die tot de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaams Gewest behoren

Op 23 juli 2018 heeft Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, de SARC gevraagd om een advies te formuleren bij het voorontwerp van decreet van de Vlaamse Regering houdende de realisatie van kunstopdrachten voor gebouwen van openbare diensten en daarmee gelijkgestelde diensten en van door de overheid gesubsidieerde inrichtingen, verenigingen en instellingen die tot de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaams Gewest behoren (ook bekend als 'decreet Kunst in Opdracht').

Situering

Het voorliggend decreet moet ervoor zorgen dat een bepaald percentage van de kosten van openbare bouwprojecten wordt besteed aan het realiseren van kunstwerken.

Voorheen waren het de decreten van 23 december 1986 houdende de integratie van kunst in overheidsgebouwen, ook wel de 'percentagedecreten' genoemd, die deze materie behandelden. Na meer dan dertig jaar werd beslist de decreten te evalueren en te actualiseren.

In het najaar van 2016 werd door een extern onderzoeksteam een doorlichting van de percentagedecreten gerealiseerd en daarbij werd een dwarsdoorsnede van betrokken actoren (vertegenwoordigers uit de beleidsdomeinen, opdrachtgevers, artistiek deskundigen en kunstenaars) geconsulteerd. Uit het evaluatietraject bleek een breed draagvlak voor de visie dat kunst de kwaliteit van de leefomgeving kan verhogen en dat de Vlaamse overheid een ondersteunende en regelgevende rol moet opnemen met betrekking tot de realisatie van kunst in de openbare ruimte Dat laatste wordt gezien als behorend tot de culturele verantwoordelijkheid van de overheid, maar evenzeer als haar voorbeeldfunctie.

Uit de evaluatie blijkt de nood aan een herziening van de bestaande decreten omdat de toepassing van de decreten danig verschilt tussen de beleidsdomeinen. Daarnaast is de gebruikte terminologie verouderd en zijn de bedragen niet meer actueel. Tevens dreigen zowel de veranderende bouwpraktijk, de aangepaste dienstverlening van de Vlaamse overheid als de wijzigende financieringsmechanismen de toepassing van de decreten (verder) uit te hollen. Tenslotte blijkt er ook een groot verschil in artistieke invulling te bestaan.

Er wordt gekozen voor één aangepast en gecoördineerd decreet ter vervanging van de twee bestaande decreten uit 1986. Het nieuwe decreet moet, nog meer dan de bestaande decreten, de brug slaan naar andere beleidsdomeinen en naar andere bestuursniveaus en zo het eigenaarschap voor de realisatie van kunstopdrachten verbreden. In 1986 werd nog het begrip 'kunstintegratie' gebruikt, gaandeweg is dit vervangen door 'Kunst in Opdracht'. Ook ontstond het inzicht dat er nood is aan een professionele begeleiding van kunstopdrachten en aan een beleidsondersteunende visie ter zake. Het nieuwe decreet steunt op 5 bouwstenen.

- In de eerste plaats wordt het toepassingsgebied gericht afgebakend. Een aantal termen en begrippen in de bestaande decreten werden de voorbije jaren verschillend geïnterpreteerd en leidden tot een ongelijkmatige toepassing van het decreet.
- Als tweede bouwsteen is een actualisering van de percentages en de bedragen uitgewerkt.
- Een derde actualisering zet in op het mogelijk maken van een breed/breder spectrum van kunstvormen uit de professionele hedendaagse en evoluerende kunstpraktijk.
- De vierde aanpassing voorziet in meer flexibiliteit ten aanzien van de opdrachtgevers voor wat betreft de inzet van kunst en middelen in hun patrimonium.
- De vijfde en laatste bouwsteen zorgt voor een betere begeleiding van Kunst in Opdracht en voor een professioneel werkkader dat zowel opdrachtgevers, ontwerpers, deskundigen als kunstenaars helderheid biedt in de materie.

De bovenvermelde bouwstenen beogen in eerste instantie een meer uniforme en gelijkwaardige toepassing van het decreet over alle betrokken beleidsdomeinen heen.

Advies

De SARC is zeer tevreden met het voorbereidende traject dat werd gelopen voor dit decreet. De raad meent dat de aanloop naar en uitwerking van dit decreet een 'best practice' is voor hoe de overheid samen met actoren en stakeholders op basis van een evaluatie kan werken aan een verbeterde regelgeving.

De raad is zeer tevreden dat vrijwel alle beleidsdomeinen achter de doelstellingen en principes van het decreet konden geschaard worden. De SARC betreurt dat het beleidsdomein Onderwijs niet voluit mee stapt in dit verhaal. De raad hoopt dat het decreet niet het eindpunt is, maar dat er naar toe kan gewerkt worden om dit beleidsdomein in de toekomst wel aansluiting te laten vinden om zo kinderen dagelijks en op evidente wijze in contact te brengen met kunst.

Een punctuele opmerking die de SARC wil meegeven, betreft artikel 7. De decreetgever is zich terecht bewust van de nood aan een professioneel begeleidingskader voor opdrachtgevers. Het artikel focust op expertiseopbouw, kennis en informatiedeling en de uitbouw van samenwerkingsverbanden. De SARC meent echter dat procesbegeleiding in dit artikel nog verder geëxpliciteerd kan worden. Vanuit Vlaanderen moet de zorg er blijven dat de bouwheer voldoende ondersteund wordt en een traject kan lopen zodat men kan komen tot een goede kunstintegratie.

Tot slot heeft de SARC begrip voor het feit dat er momenteel geen draagvlak werd gevonden om te werken met een fonds. Hij meent wel daar op een later moment terug over kan gereflecteerd worden.

Namens de Algemene Raad,
Luk Verschueren, algemeen voorzitter
Gaëtan Poelman, algemeen secretaris

ADVIES VAN DE STRATEGISCHE ADVIESRAAD VOOR WELZIJN, GEZONDHEID EN GEZIN

• • SARWGG

Strategische Adviesraad
WELZIJN • GEZONDHEID GEZIN

De heer Sven Gatz
Vlaams Minister van Cultuur,
Jeugd, Media en Brussel
Koolstraat 35
8-1000 BRUSSEL

Contactpersoon	ons kenmerk	Brussel
Gunter Naets	SARW GG 20180917_Kunst-opdrachten_ADVDEF	17 september 2018
gnaets@serv.be		

Advies over het voorontwerp van decreet houdende de realisatie van kunst-opdrachten voor gebouwen

Mijnheer de minister

U vroeg de SAR WGG op 23 juli 2018 om advies over het voorontwerp van decreet houdende de realisatie van kunstopdrachten voor gebouwen van openbare diensten en daarmee gelijkgestelde diensten en van door de overheid gesubsidieerde inrichtingen, verenigingen en instellingen die tot de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest behoren.

De raad is van oordeel dat kunst kan bijdragen tot het welbevinden van mensen, ook als ze zorgbehoevend zijn of nood hebben aan ondersteuning. Het installeren van kunstwerken in openbare gebouwen is een mogelijkheid om kunst dichter bij de mensen te brengen.

Het voorontwerp van decreet voorziet de verplichting om kunstopdrachten te realiseren en te betalen a rato van een bepaald percentage van de bouwkost bij nieuwbouw en verbouwing wanneer subsidies verkregen worden die ten minste 30 percent van de bouwkost bedragen.

De raad stelt vast dat in het voorliggende voorontwerp van decreet enkele belangrijke wijzigen worden doorgevoerd die een impact hebben in het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. Wanneer de subsidies verlopen via de persoonsgebonden financiering (het infrastructuurforfait) en enkel wanneer de kostprijs voor infrastructuur wordt verrekend, is het voorliggende decreet niet van toepassing en vervalt dus de verplichting om een kunstopdracht te realiseren.

Ook werd ingeschreven dat voor kleine bouwwerken (met een lage bouwkost) deze verplichting vervalt, terwijl voor grote bouwwerken het verplicht te besteden percentage voor een kunstwerk verlaagd wordt ten opzichte van de bestaande verplichting. Deze wijzigingen aan de percentages zijn voor de raad een stap(je) in de goede richting.

Fundamenteel moet echter de vraag gesteld worden of het wenselijk is dat middelen, die vanuit het beleidsdomein WVG én van de actoren in het beleidsdomein voorzien worden voor de bouw van infrastructuur voor zorg en ondersteuning, gebruikt worden om kunstwerken te subsidiëren. Deze middelen kunnen dan immers niet ingezet worden voor hun eigenlijke doel, het bieden van kwaliteitsvolle zorg en ondersteuning.

Er zijn initiatiefnemers die er vrijwillig voor kiezen om een kunstopdracht te realiseren. Het is goed dat het beleid hen in deze keuze steunt. Dit kan bijvoorbeeld door het geven van extra middelen vanuit het budget voor cultuur (maar niet vanuit het budget voor WVG) waarmee de kunstopdracht (gedeeltelijk) wordt gefinancierd. Onder deze voorwaarden wenst de raad mee te denken over hoe kunst kan ingebracht worden in de infrastructuur voor zorg en ondersteuning.

Vandaag worden initiatiefnemers in zorg en ondersteuning geconfronteerd met een lagere subsidiëring voor infrastructuur terwijl de eisen met betrekking tot hun infrastructuur verhoogd werden. Deze eisen kunnen gerechtvaardigd worden op voorwaarde dat ze de kwaliteit van leven verhogen van de personen met een zorg- of ondersteuningsbehoefte. De SAR WGG vindt echter niet dat een verplichting tot het realiseren van een kunstopdracht aan deze voorwaarde voldoet.

Wanneer men een gedeelte van de middelen voor de infrastructuur verplicht moet inzetten voor kunstopdrachten, betekent dit bovendien dat er ofwel bespaard moet worden op de infrastructuur ten behoeve van de zorgbehoevende ofwel dat de meerprijs voor de realisatie van de kunstopdracht moet verhaald worden op de gebruikersbijdrage van de zorgbehoevende.

De raad vraagt dat de Vlaamse overheid, samen met de actoren in welzijn, volksgezondheid en gezin, de beschikbare budgetten in de eerste plaats inzet voor het leveren van kwaliteitsvolle, toegankelijke, performante, sociaal rechtvaardige en relevante zorg en ondersteuning.

Dit advies werd door de SAR WGG, na een schriftelijke stemprocedure, bij meerderheid goedgekeurd op 17 september 2018. Twee van de zesentwintig leden stemden tegen.

Hoogachtend

Gunter Naets Jan De Maeseneer secretaris voorzitter

VOORONTWERP VAN DECREET
van 5 oktober 2018

Vlaamse Regering

Voorontwerp van decreet houdende de realisatie van kunstopdrachten voor gebouwen van openbare diensten en daarmee gelijkgestelde diensten en van door de overheid gesubsidieerde inrichtingen, verenigingen en instellingen die tot de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest behoren

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid.

Art. 2. In dit decreet wordt verstaan onder:
1° Kunst in Opdracht: de professionele omkadering ter ondersteuning van het proces dat een opdrachtgever start om een kunstopdracht te realiseren;
2° kunstopdracht: de realisatie van een kunstwerk op verzoek van een opdrachtgever voor een specifieke context door een levende kunstenaar met een professionele kunstpraktijk;
3° publiek toegankelijk gebouw: een gebouw waar burgers, bedrijven en maatschappelijke instellingen toegang tot hebben ongeacht of deze toegang voortdurend, periodiek of occasioneel verleend wordt.

Art. 3. §1. De financiering van de kunstopdrachten gebeurt op basis van percentages toegepast op de volgende schijven van de bouwkosten:
1° 1,5% voor de schijf die lager is dan of gelijk is aan 1.000.000 euro;
2° 1% voor de schijf die hoger is dan 1.000.000 euro en lager is dan of gelijk is aan 3.000.000 euro;
3° 0,5% voor de schijf die hoger is dan 3.000.000 euro en lager is dan of gelijk is aan 100.000.000 euro;
4° 0,25% voor de schijf die hoger is dan 100.000.000 euro.

Het eerste lid is van toepassing op:
1° iedere publieke rechtspersoon die geheel ten laste van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest een gebouw opricht, transformeert of herbestemt;
2° iedere publieke of private rechtspersoon die vanaf een subsidie van 30% van de bouwkost, in de vorm van een eenmalige of recurrente uitbetaling, ten

laste van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest een gebouw opricht, transformeert of herbestemt, met uitzondering wanneer de kostprijs van de infrastructuur wordt verrekend aan de gebruiker;

3° iedere publieke of private rechtspersoon die voor een langdurige terbeschikkingstelling van een gebouw dat in overleg met de rechtspersoon wordt opgericht, getransformeerd of herbestemd een vergoeding ten laste van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest ontvangt.

In afwijking van het tweede lid geldt voor de beleidsdomeinen Onderwijs en Sport de verplichting van het eerste lid enkel voor gebouwen waar voorheen de onderwijsfunctie of sportfunctie niet aanwezig was.

§2. Voor de berekening van de 30% subsidie, zoals vermeld in §1, tweede lid, 2°, worden de premies en subsidies die toegekend zijn volgens de onroerend erfgoedregelgeving, niet in rekening gebracht om het aandeel ten laste van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest te bepalen.

§3. De Vlaamse Regering kan in het kader van Kunst in Opdracht per sector in functie van de gehanteerde financierings- en subsidiemechanismen regels uitwerken om het kunstbudget vast te stellen.

Art. 4. Artikel 3 is van toepassing voor alle publiek toegankelijke gebouwen als de bouwkosten meer dan 500.000 euro bedragen.

Art. 5. Iedere rechtspersoon als vermeld in artikel 3,§1, tweede lid, kan in het kader van een masterplan of meerjarenplan de middelen van afzonderlijke kunstopdrachten bundelen teneinde deze te besteden binnen een vooraf bepaalde termijn die uiterlijk afloopt als de uitvoering van het masterplan of meerjarenplan beëindigd is. In dat geval zullen deze rechtspersonen in de documenten verbonden aan de realisatie van een masterplan of meerjarenplan garanderen dat de gebundelde middelen besteed worden aan Kunst in Opdracht.

Art. 6. De kunstopdracht wordt specifiek voor de context, het publiek toegankelijk gebouw, de infrastructuur of de omgeving geconcipieerd. Voor de start van de bouwwerken worden door iedere rechtspersoon als vermeld in artikel 3,§1, tweede lid, de volgende elementen in het kader van Kunst in Opdracht in de documenten verbonden aan het bouwproject opgenomen :

1° het kunstbudget;
2° de werkwijze en de samenwerkingsverbanden voor de kunstopdracht;
3° de verwachtingen over de duurzame output op de locatie;
4° de levenscyclus van het kunstwerk;
5° de nazorg.

Art. 7. De Vlaamse Regering zorgt voor de expertiseopbouw, de kennis- en informatiedeling en de uitbouw van samenwerkingsverbanden voor de ondersteuning van de activiteiten op het vlak van Kunst in Opdracht.

Art. 8. Op de bedragen, vermeld in dit decreet, is de ABEX-index van toepassing.

Alle bedragen, vermeld in dit decreet, zijn exclusief de belasting over de toegevoegde waarde.

Art. 9. De volgende regelingen worden opgeheven:

1° het decreet van 23 december 1986 houdende integratie van kunstwerken in gebouwen van openbare diensten en daarmee gelijkgestelde diensten en van door

de overheid gesubsidieerde inrichtingen, verenigingen en instellingen die tot de Vlaamse Gemeenschap behoren, gewijzigd bij het decreet van 12 mei 1998;
2° het decreet van 23 december 1986 houdende integratie van kunstwerken in gebouwen van openbare diensten en daarmee gelijkgestelde diensten en van door de overheid gesubsidieerde inrichtingen, verenigingen en instellingen die tot het Vlaams Gewest behoren, gewijzigd bij het decreet van 12 mei 1998.

Art. 10. Dit decreet is van toepassing op de bouwwerken waarvoor een aanvraag tot bouwvergunning is ingediend vanaf de datum van de inwerkingtreding ervan.

De decreten, vermeld in artikel 9, blijven van toepassing op de bouwwerken waarvoor de aanvraag tot bouwvergunning is ingediend vóór de datum van de inwerkingtreding van dit decreet.

Brussel, ... (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel,

Sven GATZ

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

advies 64.392/3
van 27 november 2018

over

een voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest ‘houdende de realisatie van kunstopdrachten voor gebouwen van openbare diensten en daarmee gelijkgestelde diensten en van door de overheid gesubsidieerde inrichtingen, verenigingen en instellingen die tot de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest behoren’

Op 5 oktober 2018 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest 'houdende de realisatie van kunstopdrachten voor gebouwen van openbare diensten en daarmee gelijkgestelde diensten en van door de overheid gesubsidieerde inrichtingen, verenigingen en instellingen die tot de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest behoren'.

Het voorontwerp is door de derde kamer onderzocht op 30 oktober 2018. De kamer was samengesteld uit Jo BAERT, kamervoorzitter, Jeroen VAN NIEUWENHOVE en Peter SOURBRON, staatsraden, Jan VELAERS en Bruno PEETERS, assessoren, en Astrid TRUYENS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Katrien DIDDEN, adjunct-auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 27 november 2018.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond[1], alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

2.1. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest sterkt ertoe de integratie van kunst in openbare gebouwen te bevorderen door een bepaald percentage van de bouwkosten verplicht te bestemmen voor de uitvoering van kunstopdrachten. Het gaat daarbij om gebouwen die volledig ten laste komen van de Vlaamse begroting, met een subsidie van minstens 30% van de bouwkosten worden opgericht, getransformeerd of herbestemd, of die voor een lange termijn ter beschikking worden gesteld en waarvoor een vergoeding ten laste van de Vlaamse begroting wordt ontvangen.

2.2. Het voorontwerp van decreet vervangt twee decreten van 23 december 1986 'houdende integratie van kunstwerken in gebouwen van openbare diensten en daarmee gelijkgestelde diensten en van door de overheid gesubsidieerde inrichtingen, verenigingen en instellingen die tot de Vlaamse Gemeenschap behoren' en 'houdende integratie van kunstwerken in gebouwen van openbare diensten en daarmee gelijkgestelde diensten en van door de overheid gesubsidieerde inrichtingen, verenigingen en instellingen die tot het Vlaamse Gewest behoren'.[2]

2.3. Artikel 1 van het voorontwerp bepaalt dat een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid wordt geregeld.

Artikel 2 bevat een aantal definities. In de ontworpen bepaling wordt "Kunst in Opdracht" omschreven als "de professionele omkadering ter ondersteuning van het proces dat een opdrachtgever start om een kunstopdracht te realiseren".

Artikel 3, § 1, eerste lid, legt de percentages per schijf van de bouwkosten vast op grond waarvan de financiering voor de uitvoering van kunstopdrachten wordt berekend.

De artikelen 3, § 1, tweede en derde lid, 3, § 2, en 4 van het voorontwerp stellen het toepassingsgebied van de ontworpen regeling vast.

Artikel 5 voorziet in de mogelijkheid om de middelen van afzonderlijke kunstopdrachten te bundelen en bepaalt de modaliteiten ervan.

Artikel 6 somt de gegevens op die moeten worden opgenomen in "de documenten verbonden aan het bouwproject".

---

[1] Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder "rechtsgrond" de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

[2] Deze decreten worden opgeheven door artikel 9 van het voorontwerp van decreet.

Artikel 7 draagt aan de Vlaamse Regering de zorg op om de activiteiten van "Kunst in Opdracht" te ondersteunen door middel van expertiseopbouw, kennis- en informatiedeling en het sluiten van samenwerkingsverbanden.

Artikel 8 bepaalt dat de in het decreet vermelde bedragen gekoppeld worden aan de ABEX-index.

Artikel 10 regelt de inwerkingtreding.

BEVOEGDHEID

3. Het aan te nemen decreet regelt een culturele aangelegenheid als bedoeld in artikel 127, § 1, 1°, van de Grondwet en artikel 4 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 'tot hervorming der instellingen'. Het regelt tegelijk zowel gemeenschaps- als gewestaangelegenheden in zoverre het betrekking heeft op gebouwen die in het kader van die aangelegenheden door de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest worden gebruikt.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 3

4.1. De gemachtigde verklaarde dat de ontworpen regeling in verband met de financiering van kunstopdrachten op basis van een bepaald percentage van de bouwkosten wel degelijk op te vatten is als een verplichting. Deze verplichting komt beter tot uiting indien de inleidende zin van paragraaf 1, eerste lid, wordt geredigeerd als volgt:

"De rechtspersoon moet een bepaald percentage van de bouwkosten besteden aan de financiering van kunstopdrachten volgens de hiernavolgende schaal:"

4.2. In het derde lid van de ontworpen bepaling wordt gesteld dat de financieringsverplichting in de beleidsdomeinen Onderwijs en Sport enkel geldt voor gebouwen "waar voorheen de onderwijsfunctie of sportfunctie niet aanwezig was".

Gevraagd naar de concrete draagwijdte van die bepaling antwoordde de gemachtigde:

> "Het woord voorheen slaat op die gebouwen waar op dit moment al een onderwijs- of sportfunctie aanwezig is.
>
> M.a.w. de verplichting van het ontwerpdecreet is voor de onderwijs- en sportinfrastructuur enkel van toepassing als er voor een eerste keer een onderwijs of sportactiviteit wordt ondergebracht."

Als het de bedoeling is dat de financieringsverplichting enkel geldt voor infrastructuur die voor de eerste keer wordt getransformeerd of herbestemd naar een onderwijs- of sportfunctie kan het woord "voorheen" beter vervangen worden door de woorden "voor de transformatie of herbestemming".

Artikel 4

5.1. De gemachtigde heeft bevestigd dat artikel 4 van het voorontwerp ertoe strekt om het toepassingsgebied van de ontworpen financieringsregeling te beperken. Enkel de gebouwen, vermeld in artikel 3, § 1, tweede lid, die "publiek toegankelijk" zijn en waarvan de bouwkosten meer dan 500.000 euro bedragen, vallen onder de verplichting van artikel 3, § 1, eerste lid.

5.2. In het ontworpen artikel 2, 3° wordt het begrip "publiek toegankelijk gebouw" omschreven als "een gebouw waar burgers, bedrijven en maatschappelijke instellingen toegang tot hebben ongeacht of deze toegang voortdurend, periodiek of occasioneel verleend wordt".

Met betrekking tot hetzelfde begrip verduidelijkt de memorie van toelichting dat "(d)it (…) niet (wil) zeggen dat de gebouwen moeten worden opengesteld voor een breed publiek, maar dat publiek toegankelijke gebouwen in grote mate eveneens een relatie aangaan met een brede groep van gebruikers en/of publiek. Het toepassingsgebied kan onder meer omvatten: schoolgebouwen, sporthallen, administratieve centra, cultuurinstellingen, ziekenhuizen, zorginstellingen, ... Vallen niet onder het toepassingsgebied gebouwen zoals bijvoorbeeld technische installaties die enkel toegankelijk zijn voor overheidspersoneel of gebouwen met een louter privatief gebruik".

5.3. De definitie van "publiek toegankelijk gebouw" in het ontworpen artikel 2, 3°, spoort niet volledig met de verduidelijking die in de memorie van toelichting wordt gegeven.

Het verdient aanbeveling om het bepaalde van het ontworpen artikel 4 te integreren in een vierde lid dat aan het ontworpen artikel 3, § 1 wordt toegevoegd en dat als volgt kan worden geredigeerd:

"Het eerste lid is niet van toepassing wanneer de bouwkosten minder dan 500.000 euro bedragen. Het is eveneens niet van toepassing wanneer het gebouw enkel toegankelijk is voor overheidspersoneel of een louter privatief gebruik kent".

Indien op die suggestie wordt ingegaan, moet punt 3° in het ontworpen artikel 2 worden weggelaten.

DE GRIFFIER	DE VOORZITTER
Astrid TRUYENS	Jo BAERT

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid.

Art. 2. In dit decreet wordt verstaan onder:
1° Kunst in Opdracht: de professionele omkadering ter ondersteuning van het proces dat een opdrachtgever start om een kunstopdracht te realiseren;
2° kunstopdracht: de realisatie van een kunstwerk op verzoek van een opdrachtgever voor een specifieke context door een levende kunstenaar met een professionele kunstpraktijk.

Art. 3. §1. De rechtspersoon moet een bepaald percentage van de bouwkosten besteden aan de financiering van kunstopdrachten volgens de hiernavolgende schaal:
1° 1,5% voor de schijf die lager is dan of gelijk is aan 1.000.000 euro;
2° 1% voor de schijf die hoger is dan 1.000.000 euro en lager is dan of gelijk is aan 3.000.000 euro;
3° 0,5% voor de schijf die hoger is dan 3.000.000 euro en lager is dan of gelijk is aan 100.000.000 euro;
4° 0,25% voor de schijf die hoger is dan 100.000.000 euro.

Het eerste lid is van toepassing op:
1° iedere publieke rechtspersoon die geheel ten laste van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest een gebouw opricht, transformeert of herbestemt;
2° iedere publieke of private rechtspersoon die vanaf een subsidie van 30% van de bouwkost, in de vorm van een eenmalige of recurrente uitbetaling, ten laste van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest een gebouw opricht, transformeert of herbestemt, met uitzondering wanneer de kostprijs van de infrastructuur wordt verrekend aan de gebruiker;
3° iedere publieke of private rechtspersoon die voor een langdurige terbeschikkingstelling van een gebouw dat in overleg met de rechtspersoon wordt opgericht, getransformeerd of herbestemd een vergoeding ten laste van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest ontvangt.

In afwijking van het tweede lid geldt voor de beleidsdomeinen Onderwijs en Sport de verplichting van het eerste lid enkel voor gebouwen waar voor de oprichting, transformatie of herbestemming de onderwijsfunctie of sportfunctie niet aanwezig was.

Het eerste lid is niet van toepassing wanneer de bouwkosten maximaal 500.000 euro bedragen. Het is eveneens niet van toepassing wanneer het gebouw enkel toegankelijk is voor overheidspersoneel of een louter privatief gebruik kent.

§2. Voor de berekening van de 30% subsidie als vermeld in paragraaf 1, tweede lid, 2°, worden de premies en subsidies die toegekend zijn volgens de onroerend-

erfgoedregelgeving, niet in rekening gebracht om het aandeel ten laste van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest te bepalen.

§3. De Vlaamse Regering kan in het kader van Kunst in Opdracht per sector in functie van de gehanteerde financierings- en subsidiemechanismen regels uitwerken om het kunstbudget vast te stellen.

Art. 4. Iedere rechtspersoon als vermeld in artikel 3, §1, tweede lid, kan in het kader van een masterplan of meerjarenplan de middelen van afzonderlijke kunstopdrachten bundelen teneinde deze te besteden binnen een vooraf bepaalde termijn die uiterlijk afloopt als de uitvoering van het masterplan of meerjarenplan beëindigd is. In dat geval zullen deze rechtspersonen in de documenten verbonden aan de realisatie van een masterplan of meerjarenplan garanderen dat de gebundelde middelen besteed worden aan Kunst in Opdracht.

Art. 5. De kunstopdracht wordt specifiek voor de context, het publiek toegankelijk gebouw, de infrastructuur of de omgeving geconcipieerd. Voor de start van de bouwwerken worden door iedere rechtspersoon als vermeld in artikel 3, §1, tweede lid, de volgende elementen in het kader van Kunst in Opdracht in de documenten, verbonden aan het bouwproject, opgenomen:
1° het kunstbudget;
2° de werkwijze en de samenwerkingsverbanden voor de kunstopdracht;
3° de verwachtingen over de duurzame output op de locatie;
4° de levenscyclus van het kunstwerk;
5° de nazorg.

Art. 6. De Vlaamse Regering zorgt voor de expertiseopbouw, de kennis- en informatiedeling en de uitbouw van samenwerkingsverbanden voor de ondersteuning van de activiteiten op het vlak van Kunst in Opdracht.

Art. 7. Op de bedragen, vermeld in dit decreet, is de ABEX-index van toepassing.

Alle bedragen, vermeld in dit decreet, zijn exclusief de belasting over de toegevoegde waarde.

Art. 8. De volgende regelingen worden opgeheven:
1° het decreet van 23 december 1986 houdende integratie van kunstwerken in gebouwen van openbare diensten en daarmee gelijkgestelde diensten en van door de overheid gesubsidieerde inrichtingen, verenigingen en instellingen die tot de Vlaamse Gemeenschap behoren, gewijzigd bij het decreet van 12 mei 1998;
2° het decreet van 23 december 1986 houdende integratie van kunstwerken in gebouwen van openbare diensten en daarmee gelijkgestelde diensten en van door de overheid gesubsidieerde inrichtingen, verenigingen en instellingen die tot het Vlaams Gewest behoren, gewijzigd bij het decreet van 12 mei 1998.

Art. 9. Dit decreet is van toepassing op de bouwwerken waarvoor een aanvraag tot bouwvergunning is ingediend vanaf de datum van de inwerkingtreding ervan.

De decreten, vermeld in artikel 8, blijven van toepassing op de bouwwerken waarvoor de aanvraag tot bouwvergunning is ingediend vóór de datum van de inwerkingtreding van dit decreet.

Brussel, 7 december 2018.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Geert BOURGEOIS

De Vlaamse minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel,

Sven GATZ